

Stupka, Vladimír

Corpus Racinianum

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1959, vol. 8, iss. D6, pp. [139]-140

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108719>

Access Date: 01. 03. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ZPRÁVY

Účast filosofické fakulty v Brně na zřízení literárního oddělení Musea města Brna.

Myšlenka na zbudování literárního musea v Brně není nová. Nabízela se srovnáním s daleko menšími a méně významnými středisky literárního života, která svá musea už dávno mají. Potřebu instituce, která by udržovala ve vědomí příštích generací paměť na význačné literární zjevy spjaté s životem Brna a Moravy upozornila znovu katedra pro český jazyk a literaturu při filosofické fakultě. V prosinci minulého roku obrátil se prof. dr. Josef Hrabák jménem katedry a z pověření vědecké rady filosofické fakulty na kulturní odbor Městského národního výboru s návrhem na zřízení literárního oddělení při Museu města Brna.

Pochopení orgánů lidové správy umožnilo realizovat předložený návrh už v únoru 1958. Vedením literárního oddělení byl pověřen prom. fil. Jiří Hájek, úkol ideově řídit činnost musea a podílet se na řešení literárněvědné problematiky s jeho provozem neodlučitelně spojené připadl vědecké radě. Předsedou vědecké rady se stal prof. dr. Josef Hrabák, jejími členy jsou doc. dr. Artur Závodský, doc. dr. Karel Bundálek (JAMU), dr. Jiří Radimský (Státní archiv v Brně), dr. Miloš Papírník (Univerzitní knihovna v Brně) a spisovatelé Ludvík Kundera a Vladimír Pazourek. Nejbližším úkolem vědecké rady je připravit do podzimu 1959 nástin libreta pro instalaci sbírek. Definitivního uspořádání se má exponátům dostat do dvou až tří let, a to v Domě pánů z Poděbrad.

Do té doby budou pořádány dílčí výstavy. Patří k nim na příklad Mahenova výstavka v Krajské lidové knihovně a výstavka národního umělce Vítězslava Nezvala v Domě umění (přenesená pak do Městského musea). Koncem roku 1958 má být uspořádána výstava Františka Gellnera, jeho díla literárního i kreslířského. Literární oddělení Městského musea se také účastní spoluprací na výstavě Františka Matouše Klácela v České Třebové a na pořádání stálé expozice halasovské v Kunštátě. Tato pohyblivá výstavní složka má i v budoucnosti doplňovat sbírky umístěné trvale. Počítá se s tím, že literární museum se stane také střediskem badatelským.

V krátké době shromáždilo literární oddělení Městského musea několik set fotografických negativů, materiál knižní a časopisecký, cenné dokumenty, soustavně se rozšiřuje výstřížkový archiv. Jedná se o získání moravské části pozůstalosti Stanislava K. Neumannova, pozůstalosti Františka Halase a většího souboru dokumentů těsnohlídkovských.

17. dubna 1958 uspořádala Československá společnost pro šíření politických a vědeckých znalostí besedu o novém brněnském kulturním zřízení. Diskusi řídil docent dr. A. Závodský. Záběry z diskuse vysílal Československý rozhlas. Ohlas, jež beseda měla u širší veřejnosti, svědčí o tom, že literární oddělení Musea města Brna má své oprávnění i předpoklady pro další úspěšný rozvoj.

Milan Suchomel

Corpus Racinianum.

Literární historikové starších období francouzské slovesnosti setkávají se přes značný počet dílčích studií s jistými nesnázeми v hledání či ověřování potřebných dokladů, zvláště když autoři monografií namnoze jen odkazují k pramenům svých zpráv, ale tyto ani v celku ani v regestech neuvádějí. Podobně je ztížen úkol vědeckého čtenáře, jemuž nezbyvá při lakonické stručnosti citátu než plně spolehnouti na jeho správný výklad.

Tak tomu bylo donedávna i při studiu osobnosti i díla dramatika 17. století Jána Racina. Aktuálnost jeho klasického divadelního odkazu projevila se v r. 1956, když Jean Vilar, vedoucí pařížského Théâtre National Populaire, rozvířil svou racinovskou přednáškou na Sorbonně širokou diskusi dramatiků, režisérů, herců, literárních vědců, spisovatelů i četných čtenářů, která po několik týdnů probíhala na stranách *Lettres françaises*. (Srov. o ní moji zprávu *Francouzská anketa o Racinovi*, *Červený květ*, I, 1956, 8, 43.) Lednový neúspěch Vilarovy inscenace Faidry (srov. ref. Elsy Trioletové, *Lettres françaises*, 705, 16-1-1958, 1 a 7) na scéně T. N. P. jen potvrdil řadu výhrad, které podal Vilarův příli-

ostrý soud o dnešním významu a životnosti Racinových dramát. Také nové studie a monografie, které jsme poznali v poválečných letech, pokoušely se osvětlit některé problémy Racinovy estetiky a kompozice, jako např. práce J. Pommiera, R. Jasinského, J. G. Cahena či A. Adama, jehož několikasvazkové dílo *Histoire de la littérature française au 17e siècle* představuje bezpochyby dnešní stav vědeckého bádání o francouzské literatuře v tomto století, a tedy také o J. Racinovi.

Pokrokem je možno nazvat i nové dvousvazkové vydání Racinových (*Œuvres complètes*) (Paris, Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade, 1951—1952), které omladilo, leč plně nenahradilo klasickou kritickou edicí Paul Mesnarda (8 sv., Paris, Hachette, 1885—1888). Vydavatel nového souboru Racinova díla lyonský romanista *Raymond Picard* poukázal již dříve na některá nedopatření Mesnardova vydání (*Notes sur le texte des tragédies de Racine*, *Revue d'Histoire littéraire de France*, 1949, 267—269) a stejně tak učinil i ve své monografické práci *La Carrière de Jean Racine* (Paris, Gallimard, 1956). Po léta prováděná šetření a studia racinovských materiálů poskytla prof. Picardovi velmi zajímavé zprávy a doklady o životě, díle a působení J. Racina a nadto umožnila mu přesnější pohled do některých problémů dílčích, zvláště v poznání Racinova vztahu k jansenistům a Port-Royalu, k divadlu a hercům, k vládnoucí třídě a dvoru Ludvíka XIV., k Akademii a šlechtické společnosti. Zisk těchto bádání podává prof. R. Picard v rozsáhlé práci, která racinovské badatele potěší usnadněním někdy velmi obtížných průzkumů a studia pramenů a pomocné literatury, s názvem *Corpus Racinianum. Recueil-inventaire des textes et documents du XVIIe siècle concernant Jean Racine* (*Annales de l'Université de Lyon*, IIIe série. Lettres. Fsc. 28. Paris, „Les Belles lettres“, 1956, 393 p.).

Prof. Picard prohlédl a zaznamenal takřka všechny mu dostupné zdroje zpráv: knihy, paměti, korespondence, časopisy, dobové rýmovačky i pamflety, úřední zápisy, akta kupních smluv a výplat Racinových pensí a odměn až do úmrtního roku básníkovy 1699 velmi podrobně, později do r. 1710 jen ve výběru nejzávažnějšího materiálu s připojením podstatných částí ze *Saint-Simonových Pamětí*. Jeho pilná snůška zpráv střídá údaje velmi různorodé v chronologickém sousedství; avšak je v podstatě jakousi reálnou kostrou Racinova životopisu. Metodický problém Picardovy práce spočíval v hodnocení těchto zpráv, ve vážení jejich významnosti a věrohodnosti. Proto se tu střídají částky otištěné in extenso se stručnými, ale vždy podstatu věci postihujícími registry, doplněnými vysvětlivkami a poznámkami. Pokud jsou tyto zprávy obsaženy v základních a celkem dostupných dílech, spokojil se autor jen odkazem na místo jejich zveřejnění, zvláště v Mesnardově kritickém vydání Racinova díla a v edici Picardově.

Pořadí chronologického sledu si žádal základní plán autorův ve snaze zachytit v plně širí pořadí závažných událostí, které zasáhly do básníkovy života a díla, nebo těch, v kterých se opět velmi citlivě odráží Racinův poměr k době, společnosti a soudobé ideologii. Velmi vítané je soustavné sledování rejstříků o provozu Théâtre-Français s udáním hry, počtu návštěvníků a tržby vstupného, prozrazujícím jisté výkyvy v Racinově divadelní oblíbení a v zájmu diváků o jeho hry. Picard tu upozornil např. na neúplnost údajů H. C. Lancasterovy knihy *The Comédie Française (1680—1701)*, plays, actors, spectators, finances (Baltimore 1941), která ve svém výčtu pominula všechna představení hraná herci tohoto divadla v královských zámcích, tedy mimo vlastní scénu. Kořen omylu spočíval v neúplnosti mikrofilmu, jenž byl americkému badateli zdrojem zpráv. Jiná nedopatření se týkají správného datování dokumentů a zpráv, při jejichž vročení pisatelé projevívali často nepatrnou přesnost a jež i Mesnard přijímal optima fide. Rozdíly v časovém určení jsou tu mnohdy velmi podstatné a závažné; jejich korekci lze vyloučiti nejeden nesoulad. Opravdovým přínosem jsou však Picardem objevená sdělení z rukopisných pramenů a soupis právních a notářských aktů, týkajících se Racinovy osoby, z fondů národního archivu pařížského, která často doplňují nebo opravují starší práci de Gronchyho (*Documents inédits relatifs à Jean Racine et à sa famille*. Paris 1892). Picardovu knihu doplňuje bohatá a pečlivě roztríděná bibliografie pramenů i jmenový rejstřík. Připomeňme závěrem ještě hořký a oprávněný stesk prof. Picarda na nedostatek souladu a styku mezi vědeckými pracovníky, z nichž někteří úmyslně „zastírají vlastní stopy, neochotně sdělují své prameny a často se spokojí jen neúplnými, nebo dokonce klamnými informacemi“. Picard právem zdůrazňuje nutnost a užitečnost kolektivního sblížení pracovníků na témže úseku vědecké práce, neboť také on poznal tíhu vědce izolovaného a prinuceného zmáhat osamocené úkol tak odpovědný, jaký jest *Corpus Racinianum*. Vladimír Štupka

Sborník Franku Wollmanovi k sedmdesátinám.

U příležitosti sedmdesátých narozenin profesora Franku Wollmana vydala filosofická fakulta brněnské university v roce 1958 péčí Státního pedagogického nakladatelství sborník prací *Franku Wollmanovi k sedmdesátinám*; redigoval ho doc. dr. Artur Závodský.